

DUHOVNI POGLEDI

Korizmene misli

*Nepoznati brate i neznana sestro,**

Mi se ne poznajemo, a ipak se poznajemo. — Nemam časti da poznam sve pojedinosti, koje se tiču vaše cijenjene osobe; ne znam gdje se nalazite, s koje strane Zagreba ili kojeg drugog dijela lijepe nam domovine ove valove oslušujete. Ne znam, čime se bavite i kakav teret u životu nosite, u tom životu, kroz koji svi zajedno koracamo. — Možda ste se vratili umorni iz ureda — iscrpljeni od nizova brojki i naslaga spisa; možda ste netom napustili radionu, tvornicu, poduzeće, polje, kuhinju ili školu, gdje ste naporom i mitsica i živaca i tijela i duha, — otplatili dio našeg svakidašnjeg zajedničkog duga — rada.

Možda ste okruženi obiteljskom toplinom svojih: — milih roditelja ili dražesne djece; iskrenih prijatelja i pouzdanih znanaca. A možda ste se o stijenke aparata ili tvrdoga stola naslonili sami, sasvim sami — kao što kroz život stupate sami: — tako vam se barem čini.

Možda ste zdravi i puni životne energije; a možda je bolest već u više navrata i vaše tijelo prekopala, — možda se još i sad u njenom ozbiljnom naručaju nalazite. Možda i vi ispunjate jedan od onih dugih bijelih redova, u kojima se po bolnicama, klinikama i sanatorijima — poput okošenog snoplja — nižu ispačena tjelesa naših dragih bolesnika. A možda gdje god boluje i u dugoj, predugoj osami, osami tijela i još većoj osami — duše.

Možda ste mladi kao suveže proljetno jutro, što nas sa istoka budi, pa u život gledate vedro, poletno — a kojiput možda i malo naivno, — a možda sa već godine u zrelijem broju pa je život — unatoč njihovu prebrzom lijetu dospio, da u vas složi i plodove sredenog iskustva, a možda i bodljike — gorkih razočaranja.

Svih tih pojedinosti, za svakoga od vas, cijenjeni slušaču, ne znam: i u toliko vas ne poznajem. No jedno znam — i držim — ono glavno: znam, da ste ljudi i prema tome moja braća; znam, da ste sinovi i kćeri zajedničkog Oca s nebesa i prema tome moja braća i moje sestre u Kristu, onom Kristu, koji je naš najstariji brat, prvijenac i kruna našega čovječanstva, naš Prijatelj i naš Spas. — Znam, da ste najsavršeniji odraz veličine Božje na zemlji, jer ste nosilac beskrajnoga u sebi. Znam, da je Sam Bog u vas postao princip, koji — jer iz Beskrajnoga neposredno proizlazi za Beskrajnim — cijelom puninom svojega bića teži i samo se u Beskrajnom konačno može da zadovolji: vaša duša.

* Prva iz niza korizmenih konferencija, što ih ove godine svakog petka u 19 s. auktor daje na zagrebačkoj Radio-stanici. Po želji slušača donosimo cijeli tekst nepromijenjen.

Jesi, vašoj duši, koja je središte vašega bića, smisao i nosilac vaše ličnosti — prema tome vaše ljudske veličine, vašoj duši, koja je proizašla neposredno iz Božjih ruku, hoću da u Božje ime progovorim, ja — svećenik Kristov.

Da, svećenik Kristov. To je jedini naslov mojega predstavljanja. Svećenik Kristov. — Možda znadete, što to znači: ako znadete, to vas kao svećenik molim, da se krilima kršćanske ljubavi vinete do Izvora i Djelitelja Ljubavi, da On puninom svoje svijetlosti i toplinom svojeg nadahnuća rasvijetli sve one, koji još ne vide, a žele da vide, koji još ne poznaju, a žele da upoznaju. — A možda ne znate ili ne znate više, što je svećenik Kristov. Možda su vam naslage — prebrzo — a koji put i na laku ruku stvorenih sudova — zatvorile vidik prema Kristu i njegovu svećeniku. A možda je to plod i nezgodnih nesporazumaka. — Ta nesporazumci su tako česti, gdje se nalaze ljudi, — a i svećenik — unatoč svom božanskom poslanju — ostaje čovjek. Čovjek, koji sve svoje sile ima da neprestano ulaze u to, da ono, što je sitnih čovječjih sjena u njemu ne potamni lika Kristova, koga ima da naviješta, ne ogлуši glava Kristova, kojemu je on samo zvučnik. Da, svećenik je zvučnik Kristov? To i samo to, hoću i ja da budem danas i ovih korizmenih dana za vaše duše.

★

Korizmeni dani. — Znače li oni štogod za vas? — Možda mnogo, možda nešto, a možda vam je njihov duboki nutarnji smisao ostao ili postao — sasvim — tuđ. — Crkva katolička, taj nastavljeni Krist u vremenu i prostoru — tu je Crkva Kristova ustanovila — korizmu.

Ustanovila ju je Crkva zato, jer ona misli na nas, i onda kad mi sami na se ne mislimo, jer nas ona ljubi i onda, kad mi sebe samo prividno ljubimo, jer nam ona iskono dobro želi i onda, kad se mi zdvojnim grčevima — hvatamo za — halucinacije — dobra.

Ustanovila je Crkva tu svetu korizmu za to, da u naše rastrgane živote unese jedinstva i misaone ozbiljnosti; ne klonule turobnosti — već vedre ljudske sređenosti; — da osamljenim našim egzistencijama — a u najdubljoj dubini naših duša svi smo osamljeni — da našoj osamljenosti suđelice stavi vječnu i vjernu prisutnost Čovjeka, koji je u sebi koncentracija svega čovječanstva — utjelovljenog Boga-Čovjeka, Krista Isusa; — da sve naše tragedije sitne i krupne, površne i potresne, lične i socijalne, narodne i međunarodne, osvjetli i oplodi najvećom — ali i najplodnijom tragedijom povijesti: M u k o m K r i s t o v o m.

Ustanovljuje Crkva tu korizmu u to prelazno doba, kad se sumorna zima nalazi u svojim posljednjim trzajima, kad u njedrima tople zemlje i pod skrbnim plaštom čuvarice kore već ključaju nove energije, očekujući prvi odulji zao proljetnoga sunca, da se u svijet zaletu i neobuzdanim napovima prorade; kad se sve u prirodi, u čovjeku i u društvu sprema na novi zalet u života — a možda i na novo rasipanje dragocjenih energija.

I baš, da do tog rasipanja hod čovjeka — tog jedinog mislioca u prirodi, tog Božjeg izaslanika u svemiru ne dode, zato se k njemu u to doba obraća Crkva i mešinskim realizmom: nada nj vrške opepeljenih prstiju pruža: »Sjeti se čovječe, da si prah, i da ćeš se u prah pretvoriti« . . .

Ne izazivlje Crkva tu potresnu stvarnost pred nas stoga, da nas skući, nego da nas oslobodi; ne zato, da nas slomi i potišti, nego da nas koncentrira i osposobi za život, za puninu života. J e r ona želi, da se n a š život — poput onih bezbrojnih proljetnih latica ne raspline u prah, zato nas i upozorava, da smo prah.

Zna ona, da mi po onome, što je bitno, izrazito čovječje u nama: naš duh, naša duša, da po tom nismo prah, nego vječnost, besmrtnost. Ali nas upozorava, da mi sve skupa možemo da rastepemo u prah.

U prah će se neizbježno raspasti naše tijelo, pa prema tome će se u isti prah pretvoriti cijelo naše ovozemno bivovanje, ako je ono poznavalo samo probleme tijela, isključivo zadovoljavalo samo zahtjevima tog budućeg —

sigurnog praha. — U prah će se pretvoriti — a prašina već i jest — i cijela naša ličnost — ako živi bez kompasa, sva rasplinuta na sve sitne prolaznosti i vanjske okosnice života, bez rutarnje koncentracije, bez životnog sadržaja, bez životnog smjera.

I baš zato, da nas oslobodi od te sterilne i nečovječne rasparčanosti, od te besciljne praznine, koja i najsnažnije ličnosti konačno prevara u prah, Crkva ovo korizmeno doba započinje onim jednostavnim i u svojoj jednostavnosti potresnim obredom pepeljenja: Sjeti se čovječe . . . — Sjeti se čovječe, da si prah, ako prah koćeš da budeš: ako cijelo svoje biće istovjetuješ s materijom, s tijelom, koje će se sigurno pretvoriti u prah.

Sjeti se čovječe, da si prah, i da ćeš se pretvoriti u prah, ako cijelo svoje bivanje razbiješ u prolaznosti i sitnice bez duše, bez svrhe, bez ljubavi, bez — Boga.

★

No sjeti se čovječe, da ti za prah nisi stvoren! — Sjeti se, da je u tebi princip vječnosti, princip besmrtnosti, po kojem Ti kroz sve trzaje pa i sve zaokrete života, sad svijesno a još češće nesvijesno — a ipak stvarno težiš za Njim, za beskrajnim, za — Bogom.

Sjeti se čovječe, da si ti kruna Božjega stvaranja u svemiru; sjeti se da si ti pozvan da budeš svijesni odraz Mudrosti, koja se nesvijesno u kozmosu krije; da je tebi dano da budeš ostvarivač Pravde Božje na zemlji, na ovoj zemlji, gdje toliki nevini nepravdu trpe; sjeti se čovječe, da je tebi povjereno utjelovljenje ljubavi Božje na zemlji, one ljubavi, koja je ljupka na riječima, al još jača na djelima, koja će uvijek tražiti, da se u nečem odrekneš sebe, al će uvijek za uzvrat napuniti tebe, tebe i one oko tebe, toplinom i — mirom.

Da, sjeti se čovječe, da si — čovjek, najsavršenije stvorenje Božje, dijete Božje. Ako se toga budeš — uvijek i stvarno sjećao, tad se ne ćeš ni — ti, niti išta od tebe pretvoriti u prah. I prah tvojega tijela bit će samo priuremen, jer će i ono uskrsnuti u dan, koji više neće poznavati mrtvih. I prah tvoje »sitne« svakidašnjice, bit će samo prividan: njega će zadahnjivati jedna duša, povezivali ga u jedno i davat mu životni smisao; i prah tvoje vremenske egzistencije bit će pretvoren u puninu, koju će mu dati djelotvornost ljubavi i vjernost u služenju Istine. A iz tvoje duše će nestati svakoga praha, jer će u nju sići, da je ispuni Onaj, za kim ona u svim i najkontradiktornijim varijantama života, svom cjelinom svojega bića — nužno teži, On, Bog, »u kojem živimo, mićemo se i jesmo«. —

Stj. Tomislav Poglajen D. I.